

Jordi Torrent, paperaire

<<https://sastrespaperers.com/ca>>

Text > JOSEP CAMPMAYÓ, escriptor

Foto > TONI VILCHES

Mirant amb una certa perspectiva la vida de Jordi Torrent (Mata, 1976), es podria dir que és com un dels fulls de paper que cada dia fabrica. Polifacètic, com les mil cares que regala la cel·lulosa quan es converteix en una làmina, abans de tornar-se llibre, obra d'art o pantalla de làmpada, aquest músic, agent forestal i manetes explica amb passió el seu camí cap a mestre paperaire. El pas dels anys l'ha carregat de respecte per qui és ara, i això no és banal. El seu ofici d'artesà el connecta amb una tradició mil·lenària i amb un llegat centenari a les comarques gironines. Els últims tres-cents cinquanta anys, la Farga d'Aram de Banyoles, que és des d'on surt la seva col·lecció artesanal, ha vist passar l'evolució de la memòria d'un ofici. En Jordi explica, amb una saviesa emocionant, com, després de ser aprenent del mestre artesà Toni Sardà, va aconseguir convertir la farga en un referent conegut arreu del món. Si bé és cert que tot comença per casualitat, amb el desig de tenir una feina —com afirma amb el cap, mentre ell ho explica, la seva aprenentia actual, Anna Pagès—, el pas dels anys carrega la quotidianitat de certa responsabilitat històrica. Ella mateixa ho confirma, com si expliqués un secret molt amagat, quan ensenya les golfes del taller on, fa més de cent anys, altres banyolines assecaven el paper, com ella encara fa. Carregar amb aquesta herència pot semblar molt romàntic, però no és còmode. Especialment, quan la indústria i la globalització trepitgen amb ferocitat l'artesanania.

Malgrat tot, el molí paperer encara planta cara a la producció desfermada del segle XXI. Rep encàrrecs d'Austràlia, dels Estats Units, del Japó i d'arreu d'Europa. Potser perquè el paper fet a mà té quelcom que no es pot trobar a les raimes sortides d'una fàbrica: l'ànima. La Mamen Cagigós, que acompanya en Jordi fa més de deu anys en aquesta aventura i que sap explicar com ningú el procés de fer paper a mà, ho resumeix amb una frase poètica: «Cada full de paper és la fotografia d'un instant». Tots els fulls que surten del taller s'assemblen. Però cap és igual. Cada un té l'empremta del gest d'en Jordi, el moviment de canell de l'Anna, la força de la premsada d'aquell dia i d'aquell moment, i la patina de la paciència a l'hora d'assecar-lo. Més encara, pràcticament tot el material vegetal que fan servir per iniciar el procés per convertir-se en paper, ha viscut ja altres vides, en forma de samarreta, de drap o de roba vestida. Per això no es cansen de repetir que cada full de paper té la seva pròpia ànima.

La majoria dels molins paperers han desaparegut. D'altres s'han reconvertit en fàbriques. Les pantalles han arraconat la producció de segles. Versionant la cançó, l'era digital sembla haver matat el paper. Però en aquest món tecnificat i buit de personalitat, l'artesanania de la cel·lulosa que sura en una tina d'aigua i és pescada amb una malla per les mans expertes d'un paperaire, sobreviu i mira el futur amb incertesa. Per sort, malgrat tot, al paper artesà li queden encara moltes pàgines per escriure.